

SIRP JA VASAR

EESTI NSV KULTUURIMINISTERIUMI, EESTI NSV KIRJANIKE LIIDU,
EESTI NSV KUNSTNIKE LIIDU JA EESTI NSV HELILOOJATE LIIDU HAALEKANDJA

Nr. 22 (1119)

Reedel, 28. mail 1965. a.

XXIV aastakäik

17. 4. 1965. a.

Kui saapaninaga toksan mul-
lusügist künnivagu, tundub
see juba üsna kuivana. Kõ-
tan peotäie mulda ja näen, kui-
das vaevalt aimatav auruvine tõu-
se päikesele vastu. Veel nädal, ja
põld ongi valmis seemet vastu võtma.
Kain mööda künnimaad. Lõokesed
kruiuvad end lootuse alla helisevateks
punktideks, nagu ikka kevadel. Mõne-
kümneks sekundiks libiseb lennuk põl-
lu kohale, pruunikas tolmulehvik sa-
bas tõuseb järsult ja kaob kuuse-
metsa taha.

Kuigi see on tavaline pilt meie ke-
vadest, ongi võtab veel aega, enne kui
harjud mõttega, et lennuk on põllutöö-
riist. Kaksikümneks sekundiks, pool mi-
nutit, ja 300—400 kilo väetist on põllu-
le laotatud ilma konarlikku künnimaad
puudutamata. Kui suurepärase tööriist
on lennuk!

Ma tahaksin lennukist rääkida vana
mehega, kes läheb üle künninurga,
paar polti ja rõngast käes. Mida arvab
tema lennukist? Ta mäletab veel kind-
lasti raudnina puutrat ja tal peaks
mees olema päev, kui nägi esimest
traktorit põllul. Mida arvab tema len-
nukist!

Paekividest ilma mõrdita üleslaotud
osmik on temal sepapajaks. Need põl-
lud siin olid tema põllud, tema talu
ajal. Sepapaja sees on sinine pimedus,
nõaksuva lõõtsaga tõstab ta däsile pu-
nerdava leegi. Tema sügavate kurd-
dega nagu on liikumatu, ükskõikne.
Kas mitte liiga ükskõikne, et midagi
arvata lennukist?

Pihvide mustad lõuad tõstavad häsilt
talgeid südemeid pritsiva poldi, vana
mees ruttah sellega osmiku taha. Siin,
leantuhunnikul, lesib ränk puujuma-
kas, nelja-viimeetrine.

«Vasara!» kätatab ta. Ma taon,
midagi mõtlema, hõõguva raua
palgiotsast sisse. On põleva puu vin-
gu, on kõrbeva vaigu lõhna, on sulava
mulla hõngu ja lõokesed trillerdavad,
trillerdavad.

Vana mees süütab suitsu.
Mida arvab ta lennukist? Kas pole
tore põllutööriist — viitan künnimaal
kohal liuglevale lennukile.

«Möödunud kevadel räägiti ka juba
põllurullidest,» ütles vana mees. «Aga
mul oli siis kuusest kahju. Ta kasvab
mu õuema peal ja nii palju tagasi,
kui mäletan, on ta ikka ühteväisi suur
olnud, mõlesin. Nüüd võtsin tema ja-
lalt ära ja tegin rulli, sest see kevad
tuleb kuiv, aga külvatud muld tahab
kinni vajutada, et niiskus ei kaoks.
Ma vajab head tööriista.»

Vana mees läheb teist polti tooma.
Näen õuel helendavat kännusööri-
kut... Kui tühi võib tunduda temale
õu! Näen sepapaja sinises pimeduses
punerdavat leeki, kuulan alati tilinat,
ja mul on selge, mida arvab vana mees
lennukist.

3. 5. 1965. a.

Pent Aasumets jäi pärast hommiku-
sööki rahuliku meeleaga laua taha istu-
ma, et elu üle aru pidada. Süütas suit-
su ja vaatas lakke. Oli mai teine püha.

Enne pühi lepit-
kokku, et pidupäe-
vil on töölemine
oma asi, aga tööd,
mis ootavad, kõiki-
de asi. Esimesel mail
oli Pent varakult
valjas. Sõitis külvu-
kul kümme hektarit põldu üle. Teine
päev pidi olema mõtlemise päev.

Natuke aega mõtles Pent laua taga
istudes. Ei-noh, eile olid nad teinud
korralikku külvu. Agronoom oli üteli-
nud, et stnu kätte, Pent Aasumets,
võib anda mõne teiseki vastutusrikka
töö. Kui juba agronoom nii ütles, ei-
noh!

Toa lagi tundus olevat madal Pendi
mõtete jaoks. Pent läks pinumaale.
Siin oli sinine taevas kõrge ja ker-
getel pilvedel hoogne minek.

Möödunud sügisel määrati Pendlile
kolmas koht ja preemia sotsialistlikes
kolhoosi parima talmeikasvataja nime-
le. «Vaatomata halbadele ilmastikutin-
gimustele,» tavatses Pent öelda, täp-
selt nagu esimeses aruandekoosolekul.
Kolmandast kohast oli nagu vähe, aga
preemia kulus ära — Pent ostis selle
eest «pooltaku», abimooloriga jalgrat-
ta. Nüüd ütles Pent ikka roorikule:
«Küll mina käin poes ära, mis see
mootorrattaga käia on!»

Pinumaalaj jääb mõtetele kitsaks.
Üleval mudugi ruumi kui palju, sini-
se taeva taga terve must kosmos, kus
pilgavad kollased tähed nagu kassilil-
mad. Aga mõtetel laust pole: puuvir-
nade vahe, ühel pool seakuit, teises
kandis viljavajunud latt-tara, kus siin
laint ehk midagi!

Pent paneb kasikatorbi selga, sest
mõtlemiseta ei anna sooja. Ja jalutab
tanumet mööda viltamäele. Üle viltja-
mae käib maantee ja linnarahvas, kes



1. juunil on rahvusvaheline lastekaltsepäev

«MURETULT»
Valter Lembergi foto

Märkmikulehed

OTT KOOL

pühade puhul hulgana ringi sõidab,
peab siin alati oma sõiduvahendid
kinni. Kas nad oskavad vaadata ka
uut karjalauta lillaka lepiku ääres?
Uus laut sai just katuse alla ja selles
on Pendi talvist töödki. Kogu kolhoosi
elamine-olemine on väljamäelt vaada-
tes kui peo peal. Pool päeva peab
Pent siin turismijuhii ametit, räägib
küllaest kentsakaid lugusid ja näitab
nähuga, kus üks või teine kõnealune
elab. Suitsud on linnameeste poolt,
mõni lisab ka lonksu «hundijalavetti»,
eriti nood kalakuukajad.

Ohtupoolikul on Pendlil tuju, et hoi-
a ja keela. Kui ta just maailma kesk-
punktis ei asu, siis oma kolhoosi naba
on ta nagu nalja. Kena tunne on ikka
küll olla mees, kes kõiki asju teab ja
kõik inimesed oma kohale paneb!

Pent läheb väljamäelt alla, nagu
oleks ta juba esimese koha võitnud.
Sõõb kodu kapsasuppi ja sõidab pool-
tākuga keskusesse. juhatusemeeste
juhuajamisi kuulama. Seal on ka Vil-
ma. Kes väiksesti välja annab. Vilma
teeb kohe vehkat ja juhatusemehe-
d muigavad.

Kõik selle päeva külvimehed on
välklehes paika pandud, kui palju kel-
lekti hektareid nii ka koht Kõige vii-
mane on plüüstjoonistus Pent Aasu-
metsast. Jalad ja käed harkis, seisab

mingi mätta otsas — ja tema ümber
tillukesed autod, tillukesed linna-
mehe lutipudelitega...

6. 5. 1965. a.

Et Suurhans «Vaprusest» ära läheb,
räägiti juba veebruaris. Opetatud ag-
ronoomi asi, saab igal pool kenekese
palga, aga ta pea kolhoosi tööd indi-
viduaalseks tegema, kui teistele käse ja
töötasu napib. Suurhans ise öelnud,
et teda ootab tootmisvalitsus, pannakse
laua taha istuma ja teistele käse ja-
gama. «Allkirja poolest hakka või mi-
nistriks,» soovitasid naised kartuli-
kuhja valides. Aidameeski teeb seem-
nesedelitele pistikesed numbrid nagu
kribu... samune, noh, jäljed, et ag-
ronoomi alkiri ära mahuks. Puna-
pardi Leo jälle olevat kahel prillid
taskus, enda ja eide omad, et... Kas
te arvate, et seemnesedelite pärast?
Hoopiski mitte, Leo uurivat läbi kahe-
kordse suurenduse agronoomi iselo-
mu, mis selle kevade valguses hästi ära
paistvat.

Üldiselt on Leo «Vapruses» külvu-
mees, isegi sügisese koristuse ajal,
sest seemnevilja võtab ta juba siis oma
hoole alla. Kui ta oma ametis oienab,
käivad kõik Leo ütlemsed mööda kol-
hoosi ringi ja jõuavad õhtuks Leo
juurde tagasi. Suurhans tuli «Vapru-
sesse» rukkikõikuse ajal ja läks kohe
Punapardiga rakkus. Suurhans saatis
kombaini rukkimurme, Leo aga ütles,
et seemneviljal on vaja veel paar päe-
va kõrre peal küpseda. Kus selline asi

Suurhansu hinge mahtus, kuigi Puna-
pardil oli õigus! «Teie pidage meesle,
et kaks kõva kivi ei jähvata head ja-
hu!» ütles uus agronoom vanale külvu-
mehele. Mille peale Leo kostis:

«Tea mis kõva kivi nüüd teie ka
olete, ise üsna priske pois. Pealegi,
milleks me hakkame kahe vahel teri
katki hõõruma, kui kolhoosil on vesi-
veski?»

«Arvestades selle kevade iserasu-
si...» ütles Suurhans nüüd ja vähen-
das odramaal külvinormi. Eks jälle sai
Punapart jaole, ega ta asiata kolhoosis
valitud partei- ja riigikontrolli esime-
heks. Tuli kontoris ja küsis agronoomi
käest, justkui muis mõtteis:

«Kui palju on kaks korda kaks?»
«Neli,» kopas Suurhans üle öla.
«Vaata, kui hästi te seda teate,» imes-
tas Punapart. «Aga palju lihtsamat
asja, seda, et külvil ajal maad ei või
narrida...»

Esimehe kaudu, kes parajasti tele-
foni otsas rippus, öeldi agronoomile
edasi: tootmisvalitsusel ei ole Suur-
hansu jaoks paremat paika kui «Vap-
rus».

Nägin Punaparti täna külvimaal.
Mullatolmuist mullakarva, nagu puna-
ne kui potikivi, pihujupp suunargas,
talitab külvikul nagu iga teine mees
sel kevadel. Agronoomile ütles ikka
hommikul esimesena tere ja tõstab
mütsilottigi, sest päevale jääda on ju
põhju raskem kui ära minna...

12. 5. 1965. a.

Mees ronis traktorilt maha, et suitsu
teha. Sadus sooja vihma, esimest tõe-
liselt sooja vihma sel kevadel. See pol-
nud tavaline vihm, see oli vürviline
vihm. Kuhu kukkus sülem pitsku, seal
läks rohi roheltseks, leplik lillaks, pa-

Lenini orden kirjanik M. SOLOHHOVILE

Silmapiistvate teenete eest nõuko-
gude kirjanduse arendamisel autasus-
tas NSV Liidu Ülemnõukogu Presi-
dium kirjanik M. Solohhovi tema
60. sünnipäeva puhul Lenini orde-
niga. (TASS)

Lenini orden kirjanik A. KORNEITSUKILE

Suurte teenete eest nõukogude kir-
janduse arendamisel ja seoses kuue-
kümenda sünnipäevaga autasustati
NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi
seadlusega kirjanik Aleksandr Jevdo-
kimovitš Korneitsukki Lenini or-
deniga. (TASS)

Kõrge autasu K. Fedinile

Saksa Demokraatliku Vabariigi
riiginõukogu autasustas konstantin
Fedinit kuldse Isamaa Teenete-
ordeniga.

PIDULIK ÕHTU SOLOHHOVI 60. SÜNNI- PÄEVA TÄHISTAMISEKS

Harva saab kirjanik maailmakuul-
saks oma eluajal. See õnn on langenud
osaks Mihhail Solohhovile: tema teo-
seid loevad inimesed kogu maailmal.

Revolutsioonitules selja sirutanud
inimese saatuse ja rahva saatuse on
Solohhovi loomingus tuum. Oivalise kir-
janiku 60. sünnipäev on seepärast
pidupäevaks kõigile, kes tunnevad ja
armastavad tema loomingut, on sellest
vaimustatud. Seepärast lendavad Doni
äärde Vjoesenskajasse, kus kirjanik
elab, ja Moskvasse, mis tähistab seda
juubelit, kümned telegrammid ja kir-
jad kodumaa kõigist paikadest ning
kaugetest ja lähedastest maadest.

Ametiühingute Maja sammassaal
suutis 24. mail ära mahutada ainult
väheseid nendest, kes oleksid tahtnud
Mihhail Solohhovi sel päeval tervita-
da. Puhkes võimas ovatsioon, kui ar-
mastatud kirjanik ilmus presiidiumi.

Piduliku õhtu avas K. Fedin. Ette-
kandega «Kunstniku avar süda» esines
kriitik J. Lukin.

M. Solohhovi tervitasid kolleegid,
Moskva ja Rostovi, Leningradi ja Kiie-
vi, Valgevene ja Gruusia, Kasahstani,
Usbekistani ja Kirgiisi esindajad. Ar-
mastuse ja lugupidamisega poordusid
kirjaniku poole noorsoo, teadlaste, rel-
vastatud jõudude ja Nõukogude Rahu-
kaitsekomitee esindajad.

Suure sõnameistri talendi üle avalda-
sid vaimustust oma sõnavõttudes ka
paljud välismaa kirjanikud.

Lõpuks võttis sõna M. Solohhov,
kes tänas tema loomingule antud kõr-
ge hinnangu eest soojalt. (TASS.)

AUTASUSTAMISI

● Aktiivse töö eest rahvaulikooli
töö juhtimisel autasustas EKP Kin-
gisepa Rajoonikomitee ja Kingisse-
pa Rajooni TSN Täitevkomitee kul-
tuuriosakonna juhatajat, rajooni
rahvaulikooli nõukogu aseesimeest
Leida Seppa aukirjaga.

● Seoses edukate kontsertidega
Eesti NSV-s autasustati Arme-
nia riiklikku sümfoonia-
orkestrit Eesti NSV Kultuuri-
ministeeriumi aukirjaga.

jud kollaseks, muld mustaks, võsapeer
sinisemaks kui sinililled. Vanad kor-
pas tammed talude taga kuulasid kol-
laka-roheliste pungadega sooja sahinat
mullusel leheprügil. Pilt tuli madalalt
ja püüdis end siia paika tühjaks ra-
putada, enne kui tuul ta ära tassib.

Traktorist vaatas oma tolmhali te-
rashobust, mille auravad küljed vihm
pesi punaseks. Ta võttis peast kahe-
sakandilise traktoristmütsi ja see
vihm pesi näo pruuniks. See vihm an-
dis kõikidele asjadele tagasi nende
tõelise värvi.

«Sa sindrimane, kui vahva!» ütles
traktorist. «Sa sindrimane, kui
vahva!» Aga see nüüd küll enam ei
kõlba.

Ronis rooli taha ja forkas kätou sis-
se — kolm kartulivagu, ilma vaiksoma
õnksuta, keris masin taha maha.

«Tea hullu, äkki hakkab perutama?»
heitus mees. Aga terashobused ei pe-
ruta, kui mehed ei peruta. Vana ro-
gastara vajus külliti, murtus maha ja
punane traktor vedas kolm vagu küla-
rahva sajandikkudele. Mäda see ned
oligi, pulgad surusid sahkade vahel,
vaohari jäi okkaline kui siililinnik. Aga
muld oli täpselt sama mis kolhoosipõl-
lul ja seitsme pere seakartulimaad said
sarnapiidi vaod sisse kui seemnekartuli-
põid. Soojal vihmil polnud sellest mi-
dagi, tema sadas omasoodu, ja kui pilt
hakkas ära vajuma, riputas päike talle
vikerkaare sappa. Vikerkaar oli ihe
otsaga kolhoosipõllul ja teiseaga toetus
küllakustele ning mees sõitis punase
traktoriga vikerkaare alt läbi.

Kas te arvate, et külarahvas oli pa-
hane traktoristi peale? Ega olnud.
Kartulimaad jääb kartulimaaks. Kui
kari ei kõi ühis põllul, kelle tarvis siis
längus tara sajandikkude servagi?
Hall nagu igavus, tüüaks kui tüli,
madal kui maan-ahnus, viitune kui vi-
letsus — kui ammune aeg oli tara-
lobudik seisnud suurte põldude servas.

Täna pandi seal kartuleid maha.
Sajandikkude serva toodi ka seemne-
kõid — vaod olid ükstei aetud. Noo-
rikud korjasid tarapulgad kokku ja
tegid tule. Traktorist küpsetas kuu-
mas tuhas kartuleid, jagas kõikidele
suusoojaks ja ise kiitis: «Sa sindri-
mane, kui head!»

Sellepeale öeldi: «Vihma võiks
rohkem sadada.»

Soome külalaliste sisukad teatriõhtud



Ülal näeme stseeni J. Baldwin'i näidendi «Laul valgele mehele» lavastusest (vasakult): Juanita (Herdi Krohn), Richard (Ismo Kallio), Papa D. (Sasu Haapanen) ja Pete (Tauno Kajander).

Vasakul: apteekri virtin Amalia (Elsa Turakainen), arsti virtin Miina (Hillevi Lagerstam) ja kingsepp Topias (Risto Mäkelä) «Mehe küljeluu» lavastuses.

«Laul valgele mehele»

Helsingi Rahvateatri-Töölis-teatri külalasteõhtud on olnud mitmeti meeldivaks sündmuseks Tallinna teatrielus. Soov teha vahetult tutvust lahetaaguste naabrite lavakunsti tänase taseme, tema taotluste, arengusuundade ja saavutustega tõi lga võõrustenduse puhul Kingseppa-nimelisse draamateatrisse saali täie teatriõppu. Ja kui soomlaste esinemist heldelt kviteeriti soojade kiiduavaldustega, siis kõlas selles mitte üksnes meie avalikkuse siiras «tere tulemast» soome näitekunsti tutvustajatele ja meie draamateatri sõbralikele võõrustajatele tema äsja sel Soome-matkal, vaid ka üksmeelelne tunnustus kollektiivi heatasemelisele kunsti-külastajale.

Kumbki kaasatoodud lavastustest pakkus sinisele vaatatajale huvi mõnevõrra erinevast aspektist. James Baldwin'i näidendi «Laul valgele mehele» puhul liitus lavastaja ja näitlejate ühisloomingule suunatud huvile veel ka huvi meil alles vähe tuttava uudistestest vastu.

«Siin me kõnnime, kohutavas pimeduses, ja see on ühe mehe katse juustada tsest ja valguse jõust» — nii ütles oma näidendi kohta neegerkirjanik ise. Ja otsekui sellel, autori taotlusele sekundeerides avas lahtirullu eesriide vaatatajale tumeda lava: pimedusest eraldub vaid kaks mehefiguuri. Kõlab lask, ja üks neist vajub kokku. USA lõunaosariikide Katkulinna nimetatud väikese keskuse pisike, kuid edasipüüdlis poodnik Lyle Britten on tapnud noore neegri Richard Henry... Kogu järgneva tegevuse areneb n.ö. kahes tasapinnas, iustadest sellest, mis viis tolle lasuni ja mis talle järgnes.

Sündmustiku kronoloogilise pidevuse rikkumine on üheks moodsa dramaturgia sageli kasutatavaks loomikuvõtteks. Baldwin on seda võtet siiski omajagu värskest rakendanud. Põhimõttes tagasihaaravad episoodid mitte omaette piltidena, vaid vahetult tegevuse käiku haakuvate orgaaniliste elementidena. Saavutades niiviisi hästi pideva ning tervikliku mõttelise arengujoone. Lavastaja Sakari Puuruneni kiituseks peab ütlemat, et ta on säärast suurest ligendatusest tulenevad üsnagi keerukad probleemid lahendanud leidlikult lihtsusega ning kindlustanud etenduse sujuva ning rütmilise kulgemise. Teiseks peab lavastust iseloomustades nimetama, et

Konstert festivali fondi heaks

Eeloleval pühapäeval kell 17 on tallinlastel võimalus jälgida Kadrioru kontserdivaliikul IX ülemaailmse noorsoo ja üliõpilaste festivali fondi heaks korraldatavat suurt estraadikontserti, milles on kaastegevad Eesti Raadio estraadiorkester Peeter Sauli juhatusel orkest «Laine», Heli Lääts, Leelo Karp, Tiina Varik, Mariika Tomberg, Artur Riine, Harri Vasar, Abby Zeider, Uno Loop, Sulev Nõmmik ja Vello Viisimaa.

Kontserdi pääsmise müüakse ELKNÜ Tallinna Linnakomitees. Vana-Viru 12. ettevõtte ja koolide komiteediteades ja filharmoonia eelmüügikassas.

põhirõhk on siin eriti selgelt asetatud mõtestatud sõnale. Seoses sellega tahaks tunnustavalt märkida nii külaliste lavakõne kultuuri kui lavastaja poolt sihikindlalt seatud misantiseeni, mis oma läbimõeldud ökonoomsuses kõigiti taotlesid publiku tähelepanu jagamatut keskendumist mõttele. Mõlema siinkohal mainitud tunnustajaneega kooskõlas on ka Lassi Salovaara lavakujundus — äärmiselt tagasihoidlik, minimaalselt hädavajalikkuga piirduv.

Richard Henry tapjaks oli pine rassivaen. Autori kinnitust mööda oli tal näidendi kirjutades silme ees konkreetne juhtum, kusjuures näib, et tolle juhtumi faabulat on «Laulus valgele mehele» üsnagi täpselt jälgitud: siingi mõistetakse mõrtskuse äiake ja siingi jutustab ta pärast kohtuistungit küünilise avameelsusega tõelise asja käigust. Ent ometi kasvab teos kaugele väljapoole ühe konkreetse juhtumi raamidest, kujunedes vapustavaks ja mõtlemapanevalt üldistavaks pildiks maailmast, kus arenenud tsivilisatsiooni kesta varjus elab sissejuurdunud pimedus ja vihkamine. Kui asjaolu, et Helsingi Rahvateater-Töölis-teater tõi teravaid sotsiaalseid probleeme käsitleva näidendi lavale esimesena Euroopas, võtta kollektiivi programmiliste taotluste peegeldusena, siis kõneleb see veenvalt tema võitlevast vaimust ja demokraatlikest, humanistlikest printsiipidest.

Näidendi traagiline sisu ja meie jaoks mõnevõrra «eksootiline» miljö võiksid hõlpsasti silutada teed melodramasse, tunnete ülepaisutamisele ja «narmasteks rebimisele». Seda enam pälvib tunnustust lavastaja ja näitlejate töö, mis hoolikalt järgib autori mõtet ja seda avardadagi taotledes juhib vaatatajale mitmekülgset juurdlema inimestevaheliste suhete üle veelgi laiemas plaanis. Teos on mängitud hoogsalt ja temperamentsest, kuid sealjuures siiski kargelt, ülepakkumist vältides, ja see tuleb kogumulele kasuks.

Autori, teatri ja vaataja sümpaania kuulub loomulikult sotsiaalsest rassilisest ühekohtust muserdatud neegritele. Kild-killult, otsekui mosaiiki kokku seades, kujundatakse üksikute näpuganäitavalt rõhutatud detailidest pilt nende olukorrast. Kord viihe neegernoorkute õppimistingimustele, siis repliik sellest, et Lorenzo sattus trellide taha autobussis «valel poolel» istumise eest, või mingi muu jooneke — ja nii juhitakse vaatatajale järeldusi tegema ning hinnanguid langetama. Kuid autor ega teater ei idealiseeri samas neid, kelle poolt nad seisavad. Selles veendumiseks piisab ainult kas või Richardi meenutamisest: Ismo Kallio jõulises ja nüansirohkes kehastuses pole ta mingi ideaalkuju, vaid noor-mehe, kelles läbielatud kannatused mõndagi on moonutanud. Ja teiselt poolt — Lyle Britten, keda veenvalt mängib Hannes Hyrinen. See pole

mingi erandkuju — ei kapitalistlik tuus, vaid üpris hariik väikekodanlane: ei ebatavaliselt jõhker isiksus, vaid otsekui «normi piiridesse» mahutuv perekonnaisa. Aga ometi on ta külmavereline, südame-tunnustusega mõrtsukas.

Viimati on säärastelt kujundatud peategelaste taga mingi kiretu objektivism? Kas ei nürista see probleemi teravust, summuta idee selgust ja kõla? Siiski mitte. Selles veendumiseks tuletagem meelde kaht stseeni lavastusest.

Esiteks — stseen Britteni kodus. Tuttavad, samasugused «keskmised kodanikud» tulevad Brittenide pulmapäeva puhul õnnitlema Pange tähele. Ei tee nad endale vähimatki probleemi sellest, et viibivad mõrvuri majas. Nad on ülimalt nõrduinud neegrite «tänamatusest»: mõeldagu ometi, neile on kõik antud, aga ometi vihkavad nad neid! Väevalt keegi neist kaitleb Britteni stüüs; aga ometi deklareerib Phelps, et kõik valged seisavad tema kõrval. Ja see endastmõistetavus, millega võetakse Britteni tegu (ta on ju valge mees!), mõjub eriti vapustavalt: tajud, et mõrtsuka ja paljud teiste oma üleolekus pimedalt veendunud «ontlike seltskonnainimeste» vahel polegi põhimõttelist vahet... Ja nii suundub meie hukkamõist mitte lihtsalt ühele tapjale, vaid neile olu- ja vahekorrale mis hulgaliselt produtseerivad «üliinimese» ebainimlikku mõlemisviisi.

Ja teiseks — näidendi tugevasti lavastatud lõppvaatus. Igal tegelasel, igal detailil on siin oma vajalik sisuline osa. Kohtuniku (Matti Aro) tekst näitaks piirdub paari fraasiga, aga ta heidab ometi heleda kiirtevihu neile, kellele see protsess on mitte tõe kindlaksteegemine, vaid lihtsalt tüütu formaalsus. Kohtupubliku asetamine saali suunduvate tiibadena otsekui liidaks ühte lava ja vaataja, kutsudes viimast aktiivselt osa võtma lavale arenevast võitlusest, kaasa mõtlema ja kaasa valdama. Sugestiivselt mõjub nende stseenide atmosfäär, täis ähvardavat pinget ja akumuleeruvat jõudu. Tõsi, autor ei vii meid lahenduseni välja: viimastes repliikides sisaldub üksnes viihe sellele, et neeger Juanita ja valge Parnell võivad kui mitte lausa koos marssida, siis ometi minna ühes suunas. Aga ometi kandub vaatatajani veendumus, et lahendav kokkupõrge ei saa jääda ega jää tulemata.

Käesolevates ridades on vähe tähelepanu pööratud üksikute näitlejate tööle. See ei tähenda kaugeleki, nagu ei vääriks see hindamist. Ehkki mõnegi karakteri puhul võid aimata veel väljamängimata «tagamaid» ja teoses tundub selgest seisukohast leiduvat veel ammendamata materjali, ei saa jätta nimetamata näiteks Risto Mäkelä tasakaalukat ja veendumuskindlat Meridiant Henryt, Heidi Krohni sümpaantset Juanit, Elsa Turakaineni soojalt inimlikku Mamma Henryt või Kauko Helovirta Parnelli James'i teistest valgetest avaramalt mõtlevat, kuid ikkagi veel mitte kõige otsemat teed leidnud aialehemeest. Kuid piirdugemgi ainult nende, suhteliselt mahukamate osade täitjate mainimisega. Sest «Laulus valgele mehele» kõneldes tuleb ennekoike rõhutada, et see on ansamblietendus, milles puuduvad staarid, aga pisimadgi rollid on terviku seisukohalt oluline koht. Ja lõpuks — kogu rohkearvuline tegelaskond kujundaski meeldiva ning sisuka teatriõhtu.

Helsingi Rahvateater-Töölis-teater tutvustas end tõsiselt professionaalse kunstikollektiivina, kelle realismi pinnases juurdub looming on suuteline pakkuma meelde jäävaid elamusi.

Olaf Utt

«Mehe küljeluu»

stseenides oma naisega leppida tahtvale apteekrile.

Armastuskarusselli teises sfääris ringleb oma mehelemineku plane realiseeriv virtinlane paar — Amalia ning Miina ning mõlema ihaldusobjekt Tuomas Lukasson. Need kujud olid antud sootuks teistsuguses võimes — märksa lopsakamates värvides. Kogu lavastuses esilekõundavaks ja erendamaks näitlejate tööks tuleb pida Hillevi Lagerstami kehastatud arsti virtinat Miinat. See oli algusest lõpuni suure sisseelamisega mängitud, terviklik ning nüansirikkalt väljajoonistatud koomiline karakter. Mitmed tema stseenid tõusid lavastuse kõige meeldejäävamateks kohtadeks — pihumuslik jutt apteegis, kus ta räägib enese välimuse eest hoolitsemisest, liigutav nukker hüvastijätmine oma endise peigmehega viimases vaatuses. Meelde jääva karakteri lõi Elsa Turakainen Miina rivaali virtin Amalia. Toreda seismise reipusega kehastas ta Amalia energiaküllust ja pani uskuma selle naise võimesse kõik oma plaanid teoks teha. Tema Amalia otse säras õnnest, kui ta valmistus meest lõpuks kirikusse viima. Ent, komöödia meespeegelane sulane Tuomas Lukasson ei pääsenud Kauka Helovirta esituses keske kujuna küllalt mõnile. Tema Tuomas oli läbini pühne iseloomuga mees, kes kardab kaotada oma vabadust ega lüüa mingisugust otsust ühe või teise pruudi kasuks teha. Selles otsustusvõimetuses ta alistubki Amalia enesekindlusele ja laseb end niiviisi altari ette viia. Tundub, et Lukassoni kimbatust, tema iseloomutut karakterit saanuks teravamalt ja värvikamalt esile tuua. Meeldimav ja leidlikum oli näitleja mäng komöödia lõppstseenis. Huvitavamate näitlejate tööde hulka võib arvata armastuskarusselli alamaal astmel kihutavad komöödiakujud — suurepäraselt oli Risto Mäkelä kuindanud praktilise elufilosoofiaga kingseppmeisteri Topiasse — selle ettepoole viimmas mehe näol astus lavale rahva hulgast eluist nähtud tüüp. Talle samaväärse ehtsusega oli nähtud ka Saara Ranini kupumoor Tiina.

Helsingi Rahvateatri-Töölis-teatri «Mehe küljeluu» lavastus konkreetses mees kujutlust populaarse soome komöödia tegelastest soomlaste endi esituse kaudu ja avas mitmete külaliskollektiivi näitlejate ande sootuks teisest küljest.

Endel Link

Itaalia teater tuleb Tallinna

Juuni algul on meie teatrisõpradel võimalus tutvuda itaalia teatriga. Nimelt saabub Tallinna praegu Nõukogude Liidu külalisedendusi andev Peppino de Filippo teatritrupp. De Filippo nimi on meile juba tuttav filminäitleja ja dramaturgi Eduardo de Filippo kaudu. Eduardo ja Peppino on vennad ning nad on aastaid mänginud koos ühes teatritrupis. Peppino de Filippo on laiadaste võimetega kunsttiinimene — kirjutab näidendeid, lavastab neid, mängib neis peaosis ja kirjutab saatemuusikatki.

Peppino de Filippo reisib oma teatritrupiga paljudes maades. Eriti suure populaarsuse on saavutanud tema näidend «Rändmuusiku seiklused», mida külalised esitavad ka Tallinnas. Näidendis mängib peaosas — rändmuusikut Peppino Sarachinot Peppino de Filippo ise. Laval hargneb rida ülikoolilisi sündmusi, kus rändmuusik Peppino aitab krahv Enrico võita oma armastatu Giulia kätt ja südamet uinu onu Guglielmo vastuseisemisele vaatamata. Oma ülesande täitmiseks peab Peppino end mitmeks erinevaks kujuks maskeerima.

Peppino de Filippo teatritrupi külalisedendused toimuvad Tallinnas Laevastiku Ohvitseride Majas 8. kuni 13. juunini.



Pühapäeval oli tallinlastel külas Läti NSV teeneline kollektiiv Läti NSV A. J. Nõukogu Riia Kultuurihooone segakoor. Külalised esitasid Läti NSV rahvakunstniku prof. Leonids Vignersi juhatuse J. Osoliński, M. Zarinski, L. Vignersi, J. Vitolsi, E. Darzinski loomingu ning rahvalaule. Kontserdil oli kaastegev ka meie vabariigi teeneline kollektiiv — J. Tombi nim. Kultuuri-

hoone meeskoor Arno Kallikormi juhatuse, kes esitas K. Törnpu, J. Koha, M. Bruchi jt. teosed. Koor lauldi E. Ernestska «Mu isamaa on minu arm» ja Läti rahvalaulu «Puhu, tuul». Kahe koori sõpruskontsert, mis oli pühendatud Läti NSV ja Eesti NSV 25. aastapäevale, tuleb kordamisi. Riia, kusjuures kandvam osa on eesti külalised.

Lõppes näiteringide vabariiklik ülevaatus

Näiteringide vabariikliku ülevaatus lõpetamiseks ning kokkuvõtete tegemiseks korraldati 25. mail Trükkikoja «Kommunist» klubis loominguine konverents, millest võtsid osa näiteringide juhid klubide ja kultuurimajade töötajad ning arvukalt isetegevuslasi.

Riiklike klubiliste asutuste ja ametühinguklubide näiteringide töö tulemustest tegid kokkuvõtte žürii esimees, vabariigi teeneline kunstitegelane Andres Särev ja žürii liige Bernhard Lülle. Kolhoosi- ja sovhoosiklubide ning punanurkade näiteringide etendusi analüüsis üksik- ja kollektiivsete näiteringide juhid. Repertuaariprobleemidel, samuti organisatsioonilist laadi küsimustel peatus pikemat Paul Kilgas.

Mitmesuguseid näitejuhtimise ja maa näitejuhtide kaudri järelekasvu küsimusi, žanripooleme ning repertuaari olukorda käsitlesid oma sõnavõtteid veel K. Oismaa, E. Simmermann, A. Ierenman, A. Heina ja E. Kundla.

Lõppkokkuvõtte ülevaatus kogemustest ning konverentsil üleskerkinud küsimustest tegi Eesti NSV kultuuriministri asetäitja P. Uusman.

Eesti NSV Kultuuriministeeriumi ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu aukirja said järgmised

kollektiivid:

Jõgeva rajooni kultuurimaja näitering (I. Indrane draama «Sild»); Järvakandi Tehaste a/j. klubi näitering (M. Smirnova ja M. Kraindoli komöödia «Neljakesi ühe katuse all»); Haapsalu rajooni kultuurimaja näitering (B. Shaw' näidend «Pygmalion»); Tartu Riikliku Ülikooli a/j. klubi näitering (K. Saja näidend «Rahutus»); Viljandi rajooni kultuurimaja näitering (A. Mihhailovi nukunäidend «Ausun»); Tartu H. Heidemannini nim. Trükkikoja punanurga näitering (E. Vilde «Külmale maale» dramatisering); tubakavabriku «Leek» punanurga näitering (E. Vilde näidend «Sild»).

kollektiivide juhid-lavastajad:

Endel Kundla (Jõgeva rajooni kultuurimaja); Eimerice Lomp (Järvakandi Tehaste a/j. klubi); Lembit Poid (Haapsalu rajooni kultuurimaja); Vetele Kuusik (Viljandi rajooni kultuurimaja); Aksel Kallas (Tartu H. Heidemannini nim. Trükkikoja); Ants Viir (tubakavabriku «Leek» punanurk).

näitlejad, lavakujundajad:

Karl Selmet (Vändra kultuurimaja, Tüti Piibelehe osa täitja lavastuses «Pisuhänd»); Eino Vösa (Jõgeva rajooni kultuurimaja, Andriose osa täitja lavastuses «Sild»); Vilvi Aru (Jõgeva rajooni kultuurimaja, Elita osa täitja lavastuses «Sild»); Ali Kottise (Jõgeva rajooni kultuurimaja, Marta osa täitja lavastuses «Sild»); Toivo Hanvere (Järvakandi Tehaste a/j. klubi, Beronikovi osa täitja lavastuses «Neljakesi ühe katuse all»); Valve Puri (Järvakandi Tehaste a/j. klubi, Inna Modestovna osa täitja lavastuses «Neljakesi ühe katuse all»); Iise Zvinjev (Järvakandi Tehaste a/j. klubi, Leena osa täitja lavastuses «Neljakesi ühe katuse all»); Grigori Joffe (Haapsalu rajooni kultuurimaja, kolonel Pickeringi osa täitja lavastuses «Pygmalion»); Ants Reitel (Haapsalu rajooni kultuurimaja, Alfred Doolitli osa täitja lavastuses «Pygmalion»); Johannes Kasonen (Haapsalu rajooni kultuurimaja, Henry Higginsi osa täitja lavastuses «Pygmalion»);

Miralda Viikmaa (Haapsalu rajooni kultuurimaja, proua Higginsi osa täitja lavastuses «Pygmalion»); Einar Kraut (Tartu Riikliku Ülikooli klubi, Rimase osa täitja lavastuses «Rahutus»); Roman Nõvandi (TRU, Tautimase osa täitja lavastuses «Rahutus»); Ants Viigi (TRU, Raudyuse osa täitja lavastuses «Rahutus»); Virve Tepp (Tootsi Turbakombinaadi a/j. klubi, Ninutsa osa täitja lavastuses «Varas paradisis»); Lovise Siniaas (Nõmme kultuurimaja, Anna osa täitja lavastuses «Katriina»); Murel Puusild (Nõmme kultuurimaja, Virve osa täitja lavastuses «Katriina»); Olo Randla (Paide rajooni kultuurimaja, Valteri osa täitja lavastuses «Reisija»); Lea Sibul (Kehra sovhoosi klubi, Jänese osa täitja lavastuses «Vanema keelavalgus»); Edgar Kalm (tubakavabriku «Leek» punanurga näitering, Vehiku osa täitja lavastuses «Sild»); Urve Karilaid (Tartu Tuberkuloositõrje Disperseri punanurga näitering, Laura osa täitja «Pisuhänd»); Arnold Everaus (H. Heidemannini nim. Trükkikoja, Virgu Andrease osa täitja lavastuses «Külmale maale»); Jaan Mikkel (H. Heidemannini nim. Trükkikoja, Jaani osa täitja lavastuses «Külmale maale»); Salme Rebane (H. Heidemannini nim. Trükkikoja, Kale osa täitja lavastuses «Külmale maale»); Olev Saarep (Põdrangu sovhoosi klubi, senaatori osa täitja «Sügavates juurtes»); Fanni Tali (Põdrangu sovhoosi klubi, Bella osa täitja «Sügavates juurtes»); Iise Erdmann (Tartu Piimatoodete Kombinaadi näitering, Mariza osa täitja «Marizas»); Jaan Are (Põdrangu sovhoosi klubi näitering, juht, eeskujuliku lavakujunduse ja lavastuse kultuuri eest lavastuses «Sügavates juurtes»); Eva Saamer (Haapsalu rajooni kultuurimaja, Elita osa täitja lavastuses «Pygmalion»);

Ülevaatus huvitavamaks ja omavalisemaks kollektiiviks tunnistati žürii üksmeelselt Viljandi rajooni kultuurimaja nukunäitering, kes kutsuti esinema V vabariiklikule rahvateatri kevade lõpetundustele, mis toimusid 9.–14. juunini V. Kingissepa nimelises Tallinna Riiklikus Akadeemilises Draamateatris.

„Kõrbelaul“ vene keeles

Homme ehtl on RAT «Estonia» Sigmund Rombergi opereti «Kõrbelaul» venekeelse koosseisu esietendus. Puna-vari osas esineb opereti lavastaja — NSV Lildu rahvakunstnik Georg Ots

ning Margot' osas Liidia Panova. Reporter Benjamin Kiddi mängib kullalisen Tallinna Riikliku Vene Draamateatri näitleja, Eesti NSV teeneline kunstnik Vjatšeslav Sirin.

geerimist, publik sunnib mind mõtlema, kuid ma ei ütleks, et ta avaldab mõju minu esinemisele. Kui tuhanet auditooriumi vastupanu, püüan selle põhjusi analüüsida. Achard ütles kunagi, et mõnedel õhtudel istub saalis «andetu publik». See on vaid teatavalt sõnastatud. Raske on uskuda, et korraga eksib kaks tuhat inimest. Kui laul nendeni ei jõua, on selleks olemas põhjus. Näitleja peab põhjuse üles leidma. Need otsingud nõuavad aega, kuid nad on kõitvad. Peamine on mitte loobuda laulust ettekuuldes, et laul otsemaid läbi ei lõõnud. Tuleb ette, et uudis ajab publiku segadusse ja ta ei tule alati kohe sinuga kaasa.

Mõnikord on teda vaja veidi tagant tõugata. Kui mõned tähed (shellit) lootust, et ka mina kuulun nende hulka) poleks võidelnud originaalsete, omalaadsete teoste eest, kas oleks siis laul saanud läbi teha sellise imedärsse uuendamise, mille tunnistajaks oleme olnud viimase kahekümne aasta jooksul? Tuleb aga ette, et mingi laulu esitamise ajal hakkab äkki mõistusega tunnetama, mida ma just lauluga teen, mida laulan, või kardan juba varem mingisugust žesti. Järelikult laul pole enam vahetult ja kalduleerimisel esitatud ning ta pole tõeline. Neil puhkudel tõrkab laulu vastu reservoortus. Järelikult ei tunnetata ma teda enam. Järelikult on tulnud aeg anda talle «puhkust» ning ma korraldan ta oma repertuaarist.

Ta jääb aga kaante vahel ja kunagi poordun tema juurde tagasi.

Pikka aega seisis minu garderoobis väike pinnitino, millel, noot ees, mängisin.

Ma pole kunagi õppinud klaverit mängima, kuid ma jumaldan muusikat. Sõidaksin tuhandete kilomeetrite taha, et kuulata võluvat Ginette Neveu'd, kes hukkus tragiliselt selle sama lennunduse ajal, mis maksis elu minu kallile Marcel Cedranile.

Muusika, klassikaline muusika sai mulle lohutajaks ning saamal ajal rõõmu ja lootuse allikaks kohe sellest päevast, mil ma ta enese jaoks avastasin. Minu lemmikheliloojad on Bach ja Beethoven. Bach justnagu eraldab mind ümbritsevast maailmast, et viia mind lausa taevalaotusse, eemale igasugusest madalusest ja alatuusest. Kui aga tunnen, et olen elust väsinud, tasub vaid panna grammofoniile plaat Beethoveni sümfoniaga ja jumalik muusika võtab mul murekoorma, annab kõige väärtuslikuma ja imepärasema mehisuse õppetunni.

Beethoven, Bach, Chopin, Mozart, Schubert, Borodin — armastan neid kõiki, ja kui jõidan puhkusele (mida juhtub väga harva) olen õnnelik, et saan neid väikeste mustade plaatide kujul portfellis endaga kaasa võtta, et neid niitide vaikuse rüpes kuulata.

Mõnikord, kui olen endaga rahul, luban enesele veel ühe meeleheha: laulan Duparci, Fauré või Raynaldo Hahn'i meloodiaid.

Loodan, et «minu» autorid andestavad seda mulle!

Teads võlurid on raamatud. Olen alati armastanud lugeda ja plikatitsund oma isa «karavani» Canoli tsirkuses pühendatud suurema osa oma harvaste puhkeajast lugemisele, neelates kõike kattejuhtuvalt. Teil ei peaks kahelda, et see oli rämpsi kirjandus!

Raymond Assolt sain teada, et on olemas teine, tõeline kirjandus. Mis neid, kes teda armastavad, rikkamaks teeb.

Kui Raymond Asso avas mulle ukse, mille taga oli «peidus terve maailm», siis Jacques Bourgeat aitas mul seda maailma mõista.

Tutvustime temaga Leplée juures. Olin siis kahekümneaastane. Jacques kinnitas, et ta on juba avarõu rauh, see polnud aga kaugelki tõsi, kuna ta polnud veel viiekümnenegi. Mina

olin vaene ja kehvasti riides, tema kogu varanduse (kas ta seda mäletab) moodustas aga üsna suhteline honorar, mille oli talle võlgu üks olematu kirjastaja veel kirjutamata raamatust eest. Sel ajal sündiski meie sõprus. Temast sai mulle ühekorraga kasvataja, õpetaja ja «vaimne isa». Tuntud ajalooliste raamatute ja (kuigi ta sellest ei rääkinud) võlva luule- raamatute autor Jacques Bourgeat, kes tundis Rahvusliku Raamatukogu kõiki sisse- ja väljapääse, teadis kõike. Te ütlete, et pakun üle? Olgu nii! Ütleme siis nii: see, mida ta ei teadnud, poleks mõndustanud isegi üht mahukat raamatut — ja me oleme tööle lähedal.

Mida ta mulle õpetas? Kõike! Kirjandust, prosodiat, filosoofiat...

17.

Siis väikesesse raamatusse olen kogunud mõned oma mälestused, millest jutustasin süsteemilt, lastes mõttevoolul end kanda nii, nagu mälestused meelde tulid. Mind veendatakse, et see raamat pole täielik, kui ma ei lisa siia mõned reed, mis oleksid pühendatud minu igapäevasele elule.

Mis siis ikka, teeme seda! Väih-olla on see õnnelik võimalus parandada mõningaid vigu, mida on teinud halvasti informeeritud ajakirjanikud. (Olen veendunud, et nad tegid seda pahade kavatsustega).

Elan Lannesi puisteel, mul on esimesel korral suur korter Maja asub Boulogne'i metsa serval. Minu akende ees on pistilidke aed ning aknad on suunatud võidusõidurajale.

Mul on üheksa tuba, faktiliselt elan aga ainult kolmes ruumis: magamistoas, võõrastetoas ja... köögis. Olen oma elukutse tõttu liiga hõivatud ning ma ei leia kuidagi aega, et oma kodu korralikult sisustada. Ma ei

HUUMORIT JA SATIIRI

Ma kirjutan teile

„Võtte osa kirjanädalast!“ lugesin postkontori sissekäigu juurest.

„Mis nädal see nüisugune on?“ tundsin huvi, piiludes sisse lahtisest luugavast.

„Kirjanädal!“ vastas mulle sümpaatne tütarlaps. „Võite selle nädala kestele kirjutada.“ „Pärast seda nädalat aga enam ei tohi!“ küsisin huviga. „Võite ka pärast!“ vastas tütarlaps.

„Siis on hea,“ otsustasin mina. „Järelikult pole mõtet kiirustada!“ „Aga mis siis, kui ma kirjutaksin kellelegi ütleme juba nädal eega enne seda nädalat?“ tundsin uuesti huvi, ise aknaavast sisse piiludes.

„Teiega ei juhtuks midagi,“ ütles tütarlaps, mõelnud veidi. „Kirjutage kas või terve aasta enne seda nädalat, või kümme aastat!“ „Aha!“ Tähelepanu, aeg ei mänge siin määravat osa?“ täpsustasin mina.

„Täiesti õige.“ „Aga milleks siis on just nädalat vaja?“

„Kodanik, mis te minust tahate?“ hüüdis tütarlaps ja tema huuled hakkasid värisema „Ma selgitasin teile: kui soovite, võite kellelegi kirja kirjutada.“ „Sellel nädalal?“ küsisin uuesti, piiludes aknasse.

„Ja-ja-ja-ja!“ „Aga kui kirjutada kahe nädala pärast?“ tundsin äkki huvi. „Või kohe pärast seda nädalat? Nagu nädal läbi saab, siis võtta kohe kätte ja kirjutada? Nagu poleks mingit nädalat olnudki?“

Tütarlaps hakkas nutma ning tema asemele kutsuti kohe postisaakonna juhataja. „Siin on kirjavahet!“ ütles juhataja. „Ja ümbriki! Tint on lual! Istuge ja kirjutage!“ „Selle nädala jooksul?“ küsisin mina.

„Ei, nädal aega ei kannata ma teid välja kirjutage kohe! Otsemaid! Saadame teie kirja minema ja lõpetame selle jutul!“

„Kas peab tingimata kirja kirjutama?“ imestasin mina. „Aga kui saadaksime telegrammi?“

„Saate, mis tahate!“ karjus juhataja. „Kas või kasti puuvilja!“ „Kuid misjooks on siis olemas kirjanädal?“ imestasin jällegi.

Täpselt poole tunni pärast vestlestin juba rajooni miilitsaasakonnas.

„Tähelepanu, kui ma oleksin saatnud kirja, poleks mul palutud minna miilitsaasakonda, aga kuna ma ei saanud kirja, vaid tahtsin saata telegrammi, paluti mind miilitsasse. Kas nii?“

„Ei, nii ei ole,“ ütles korrapidaja miilits, mõelnud veidi. „Kui te poleks palunud saata telegrammi, kui teid paluti kirja saata, selle asemel et telegrammi saata, luit te juba kord midagi saata tahtsite...“

„Ma ei tahtnud midagi saata!“ teatasin miilitsale.

„Seda hüllem,“ ütles miilits.

„Järelikult on kõik vastupidi!“ „Kui vastupidi, siis ei tule ütledegi midagi välja!“ ütlesin mina, kaalunud uue variandi läbi.

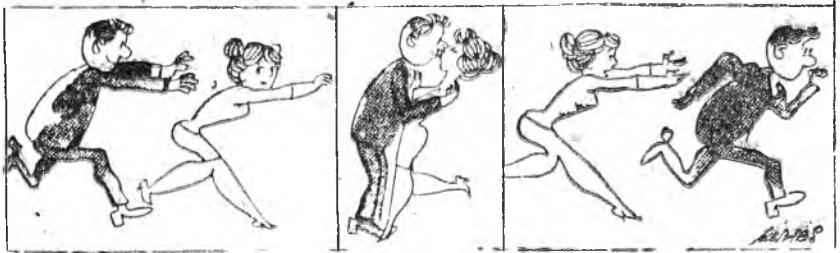
„Teate mis,“ ütles korrapidaja mulle poole tunni pärast „Kriminaalkodeksi pole teie jaoks pagagrahvi niikuini välja mõeldud, ja ma tunnen, et ma ei suuda vahetuseni aega välja venitada! Meie kõrv kaubamajas kuulutati välja laiendatud kaubamüügi nädal... Vahest astute sinna sisse, vestlete nendega avameelselt, et miks just nädal välja kuulutati?“

„Seda võib“ hüüdsin rõõmsalt.

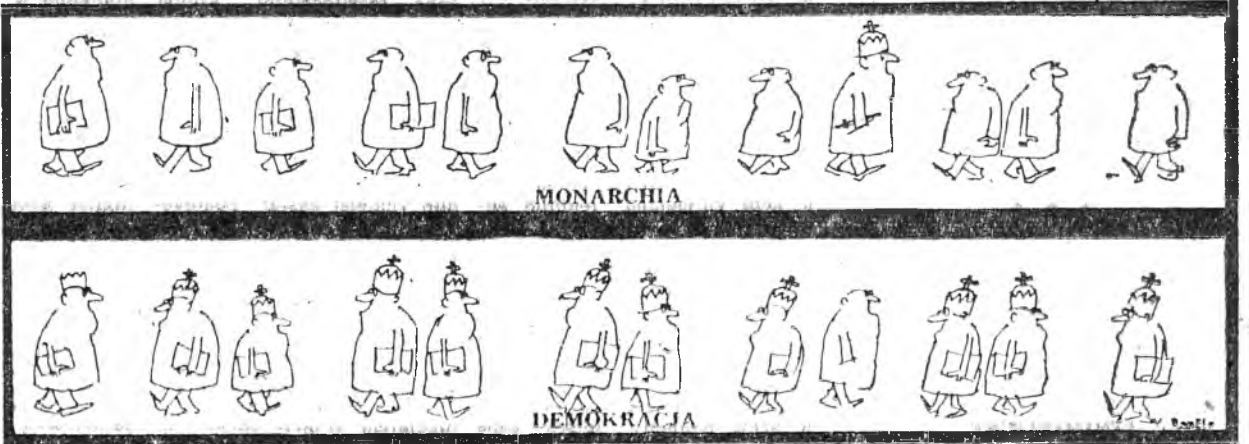
„Siis on hästi!“ rõõmustas korrapidaja miilits. „Kuni nad taipavad meile helistada, on minu ühendaja juba kohal.“

„Ka see on õige! Lähem kaubamajja!“ ütlesin korrapidajale, ning astunud miilitsaasakonnast välja, läksin vanal aadressil — postkontoris.

M. Zahharov



(Ungari)



MONARCHIA

DEMOKRACJA

(Poola)

ja elav, minu noorusaastad olid aga rõõmutud, seepärast püüan nüüd seda aega veidi hüvitada. Kuid samal ajal me mitte ainult lõbutseme, vaid ka töötame. Heliloojad näitavad mulle oma viimaseid töid, harjutavad uusi laule, kirjutavad esimesele kättesattuvale päberilehele laulusõnu ja -viise.

See kestab hommikuni. Vähem vastupidavad lähivad mängust välja. Nad kas magavad tugitoolis või lahkuvad märkamatuks.

Kas ma olen edev? Muidugi. Kodus käin meeleldi kampsunis ja pükstes, kuid mulle meeldib hästi riietuda, armastan veta tund 'või kaks suurte õmblusatellede slonogides. Mul on tõeline kingiühärate vastu, ja kuigi ma neid harva kannan, on mul kodus terve kübarate kollektsioon.

Minu kontserdikleit on muutumatult. Valisin ta minu esimese esinemise ajal «Bohinos», ja kuigi sellest ajast on teda mitu korda vahetunud uuesti õmmeldud, pole kleit tegelikult muutunud. Ma ei taha, et minu närimus viiks publiku tähelepanu kõrvale ja häijutaks seda.

Olen kõik õelnud. Lõpetan Maurice Chevalier' tsitaadiga, mida ta on minu kohta kirjutanud oma raamatu «Minu töö ja minu laulud» neljandas osas:

„Praf, see väike tšempion kukk-kaalus, lausa haiglaselt kulutab ennast. Ta hoidab oma jõudu niisama vähe kui oma rohagi. Ta on mässav, geniaalne, ja tundub, et ta tormab kuristikku poole, mida hirmuga näen tema tee lõpul. Ta tahaks kõike emmata, kõike haarat. Ja ta teeb seda. Ta ei taba lihtset mõistlikkuse seadust, mida tähe positsioon nõuab.“

Väih-olla on see nii, Maurice! Kuid ennast ümber ei tee...

Vene keelest tõlkinud Ene Maramis

V. Kōhelik

MUUSIKAKROONIKAT

P. Joasoo



5. Fomina, J. K. Pobul, A. Desterjova. BALTIKUMI POLEVKIVI-KUKERSIIDI KERO-GEENI OLEMUS JA TEMA KEEMILISED TOORAINELISED OMADUSED. Vene keeles. Eestl NSV TA Keemia Instituudi väljaanne. Trükitud 600 eks. 216 lk. Hind 1.10 rubl.

6. Palm ja R. Tani. ANORGAANILISE KEEMIA PRAKTIKLISTE TOODE VALIMIK. I TR Olikooli anorgaanilise keemia kateedri väljaanne. Tiraaž 800. 82 lk. Hind 11 kop.

leiam. värses K. Lepi
kuuest luulekogust («Na
koduaknas» 1946, «Man
mees» — 1948, «Kerlus
treppidel» — 1949, «Me
põhi» — 1951, «Muinas
Tigriimaast» — 1955 ja «K
murd» — 1958), millele
on andnud kodumaal lood
rahva elu kujundilised pild
Samas vaheldub realist
olulilt pildardatud trotsi
petumustundega tabava l
satusega emigrandi elu a
ressil. Bessona kirjutat
Endel Sõgel, 32 lk. Hind
kop.

Reedel. 28. V. kl. 19 «Karikas ja madu» laupäeval. 29. V. kl. 19 «Tabamala ime» kolm. 30. «Karikas ja madu» (Järva-Jaani kultuurimajas); pühapäeval. 30. V. kl. 12 «Reps» kl. 19 «Tootsi pulm»; esmaspäeval. 31. V. kl. 19 «Revident» (Tallinna Konservatooriumi lavakunstikateedri diplomilavastus); teisipäeval. 1. VI kl. 19 «Lühinäidende õhtu» (Tallinna Konservatooriumi lavakunstikateedri diplomilavastus); kolmapäeval. 2. VI kl. 19 «Kiinu Jõnn» neljapäeval. 3. VI kl. 19 «Kiinu Jõnn» laupäeval. 5. VI kl. 19 «Tabamala ime» kl. 19 «Tootsi pulm» esmaspäeval. 6. VI kl. 12 «Karikas ja madu» kl. 12 «Puhmapäeval» kl. 21 «Tootsi pulm» (Lühulaul).



Reedel 25. V. kl. 19 «Kummitedud», kl. 21 «Rauks õhtu» (Tennise annelused), (Koostöö kultuurimajas), kl. 21 «Teie soov, palun!» (Tartu vabariiklikultuurimajas), kl. 21 «Hüpe üle oma varju» (Mõisn rahvamajas; laupäeval, 23. V. kl. 19 «Trepp»; puhapäeval, 30. V. kl. 12 «Kaval-Ants ja Vanapagan», kl. 19 «Minu silmad ja sinu silmad», kl. 21 «Raudsed käded» (Rapina kultuurimajas); kl. 21 «Õige mees» (Lühivormide näitamine), kl. 21 «Teie soov, palun!» (Ilma-vere kultuurimajas; esmaspäeval 31. V. kl. 19 «Mari ja Mihkel»; kolmapäeval, 2. VI kl. 19 «Kummitedud», kl. 2 «Hüpe üle oma varju» (Orava rahvamajas), kl. 19.30 «Raudsed käded» («Ugala» teatris; nelipäeval, 6. VI kl. 19 «Tähe tütard» (Eesti riigiteater, Naissaal»), kl. 20 «Hüpe üle oma varju» (Lääne-Väike kultuurimajas), kl. 21 «Kummitedud» (Võhma kultuurimajas); reedel, 4. VI kl. 19 «Kolmekrossipoor»; laupäeval, 5. VI kl. 19 «Mari ja Mihkel», kl. 21 «Kummitedud» (Lüllemäe rahvamajas; puhapäeval, 6. VI kl. 19 «Suveto» (Kallaste kultuurimajas), kl. 21 «Raudsed käded» (Värskla kultuurimajas), kl. 21 «Raudsed käded» (Värskla kultuurimajas), kl. 21 «Hüpe üle oma varju» (Porkuni kultuurimajas).

TARTU RIIGLIKU OLIKOOLI AULAS
Reedel. 28. VI kl. 20 Paula Padriku
kontsert. Klaveril. Aino Himbek.
Kavas: A. Sõber. V. Tormis. H. Otsa.
U. Soomere, E. Mägi. E. Aarne. E.
Kapp. E. Arro, B. Kõrver, L. Auster,
V. Kapp.

Kilpnäärme all Parve.
Samas asub veel Nõukogude-
Tšehhoslovakkia Sõprusühingu Eesti osakond, mille juhatase presiidiumi esimeheks on NSV Liidu rahvakunstnik Gustav Ernesaks. Nõukogude-Ungari Sõprusühingu (juhatase presiidiumi esimees Arnold Green) ja ühingu «Nõukogude Liit-Roosi» Eesti osakond (juh. presiidiumi esimees Eesti NSV rahvakunstnik Vladimir Alimäe).

Kuu algul jagati New Yorgis välja järjekordsed Pulitzeri preemiad. Seekord tunnistati selle väärikelise proosa alal Ann Grau, näitekirjanik Frank D. Gilroy ja poeetidest John Berryman.

VABARIIKLIK
RAAMATUKAUBASTU.

VABARIIKLIK
RAAMATUKAUBASTU.

NSVL Ajakirjanike Liidu juhatus kuulutas välja üleliidulise ajalehe- ja ajakirjaföjetonide võistluse. See toimub kahes voorus k. a. 1. maist 31. detsembrini. Ette on nähtud üks esimene preemia, mille suurus on 400

NSVL Ajakirjanike Liidu juhatus kuulutas välja üleliidulise ajalehe- ja ajakirjaföjetonide võistluse. See toimub kahes voorus k. a. 1. maist 31. detsembrini. Ette on nähtud üks esimene preemia, mille suurus on 400

rubla, kolm teist preemiat à 250 rubla ja viis kolmandat preemiat à 200 rubla.

Võistluse tulemused arutatakse läbi
oleliidulisel jäljetonistide seminaril.
Paremad jäljetonid antakse välja oma-
ette raamatuna.

Toimetaia asetaitia. L. Tirane

kolimeetuse kolleegium: L. Auster, Hering, M. Port, A. Pädel, L. Remigas, A. Saar, A. Tamm, L. Tiie, P. Uusman, D. Vaarandi ja Aares.

use telefonid toimetaja ja toimetaja asetäitja - 489,05, muusikasekond - 414-16, vastutav sekretär ja muusika osakond - 432-48. «Sirp ja Vasar» ilmub kord nädalas. Tellimishind kolmele kuukä 60 kop. Üksiknumbrid hind 5 kop.